



**በፍትህ ሚኒስቴር
የሲቪል ማኅበረሰብ ድርጅቶች ባለስልጣን**

**የ2015 በጀት ዓመት ሂሳብ
አዲት ሪፖርት**

**ግንቦት 2016 ዓ.ም
አዲስ አበባ**

በፍትህ ሚኒስቴር

የሲቪል ማኅበረሰብ ድርጅቶች ባለስልጣን

የ2015 በጀት ዓመት ሂሳብ አዲት ሪፖርት

የሲቪል ማኅበረሰብ ድርጅቶች ባለስልጣን የተመደበለትን የመደበኛ በጀት በፋይናንስ አዋጁ፣ ደንቡ እና በተከታታይ በወጡ መመሪያዎች መሰረት ለታቀደለት ዓላማ ማዋሉን፣ እንዲሁም ሂሳቡ በመንግሥት የሂሳብ አያያዝ ሥርዓት መሰረት መያዙንና የመንግሥት ሃብትና ንብረት በሚገባ መጠበቁን ለማረጋገጥ ከዚህ ሪፖርት ጋር የተያያዙትን የ2015 በጀት ዓመት ሂሳብ ሪፖርቶችን እና የሂሳብ ማስታወሻዎችን አዲት አድርገናል፡፡

የሂሳብ ሪፖርቶችን የማዘጋጀት ኃላፊነት የሲቪል ማኅበረሰብ ድርጅቶች ባለስልጣን ሥራ አመራር ሲሆን፣ የሂሳብ ሪፖርቶችን አዲት በማድረግ ሙያዊ አስተያየት መስጠት ደግሞ የፌዴራል ዋና አዲተር መሥሪያ ቤት ኃላፊነት ነው፡፡

አዲቱ የተከናወነው የፌዴራል ዋና አዲተር መ/ቤትን ለማቋቋም በወጣው አዋጅ ቁጥር 982/2008 ለመ/ቤታችን በተሰጠው ሥልጣን መሠረት ዓለም አቀፍ የአዲት ደረጃዎችን መሠረት በማድረግና የዋና አዲተርን የአዲት ሥልት በመከተል ነው፡፡ እነዚህን የአዲት ደረጃዎች መከተል አዲቱን በሚገባ አቅደን በመሥራት በተዘጋጁት የሂሳብ ሪፖርቶች ላይ አጥጋቢ የሆነ ማረጋገጫ/የአዲት አስተያየት/ ለመስጠት ያስችለናል፡፡

አዲቱ የተከናወነው የዓመቱን የሂሳብ እንቅስቃሴ ሊወክሉ የሚችሉ ናሙናዎችን በመውሰድ በጥልቀትና በዝርዝር አዲት በማድረግ ነው፡፡

የሚከተሉት በባለስልጣን መ/ቤቱ የተዘጋጁ የሂሳብ ሪፖርቶች፡-

- ◆ የሂሳብ ማመዛዘኛ፤
- ◆ የገቢ ሂሳብ ሪፖርት፤
- ◆ የመደበኛ ወጪ ሂሳብ ሪፖርት፤
- ◆ የተሰብሳቢ ሂሳብ ሪፖርት፤
- ◆ የተከፋይ ሂሳብ ሪፖርት፤
- ◆ የዝውውር ሂሳብ ሪፖርት፤

ከዚህ የአዲት ሪፖርት ጋር ተያይዘው ቀርበዋል፡፡

የሲቪል ማኅበረሰብ ድርጅቶች ባለስልጣን የ2015 የሂሳብ ሪፖርቶች ጉልህ የሆነ ግድፈት የሌለባቸው፣ በአዋጅ በተፈቀደው በጀት በመንግሥት የሂሳብ አያያዝ ሥርዓት መሠረት በትክክል

የተዘጋጁና፣ የተከፈለው ወጪና የበጀት አጠቃቀሙ የፋይናንስ አስተዳደር አዋጅን፣ ደንብና መመሪያን ጠብቆ የተከናወነ መሆኑን ለማረጋገጥ አዲት ሲደረግ፡-

የወጪ ሂሳብ

1. በሲቪል ሰርቪስ መመሪያ ቁጥር 3/2012 አንቀጽ 5 ንዑስ አንቀጽ 2 ላይ በግልጽ እንደ ተቀመጠው የቀን ወሎ አበል ማለት ከመደበኛ የስራ ቦታ ወደ ሌላ ቦታ ለስራ ጉዳይ ሄዶ በእለቱ መመለስ ሳይችል ሲቀር ለአንድ ቀን ለሚያስፈልገው ምግብ እና አልጋ የሚከፈለው አበል መሆኑን ይገልጻል፡፡ ይሁን እንጂ ፤ ባለስልጣን መ/ቤቱ ከሴቶች ጉዳይ ሚኒስቴር ጋር በመተባበር የአለምአቀፍ ወጣቶች የበጎ ቀንን በተመለከተ በአዳማ ከተማ ከታህሳስ 7-8 /2015 በተካሄደ ስብሰባ ለተሳታፊዎች ደርሶ መልስን ጨምሮ የ4 ቀን ወሎ አበል ብር 127,696.00 መክፈል ሲገባ የ8 ቀን ብር 249,218.00 የተከፈለ በመሆኑ ብር 121,522.00 ወሎ አበል በብልጫ የተከፈለ መሆኑ፤
2. በፌዴራል መንግሥት መስሪያ ቤቶች የሂሳብ አያያዝ ሥርዓት መመሪያ መሰረት የገቢ፣ የወጪ፣ የተሰብሳቢ፣ የተከፋይና የመሳሰሉት ሒሳቦች የዴቢት ወይም የክሬዲት መደበኛ ሚዛናቸውን የጠበቁ መሆኑን ለማረጋገጥ እና የሂሳብ ሪፖርቱ ከሂሳብ እንቅስቃሴ መዝገብ (TR) ጋር የተገናዘበ መሆኑን ለማጣራት አዲት ሲደረግ፡- ሰኔ 30/2015 ዓ.ም በተለያዩ የወጪ ሂሳብ መደቦች በሂሳብ እንስቃሴ መዝገብ የታየው የወጪ ሂሳብ ድምር ብር 27,540,462.83 ሲሆን፤ በእነዚህ የወጪ ሂሳብ መደቦች በወጪ ሂሳብ ሪፖርት በድምሩ ብር 19,908,634.14 በወጪ የተያዘ በመሆኑ የበጀት ዓመቱ የወጪ ሂሳብ በብር 7,631,828.69 አንሶ ሪፖርት የተደረገ መሆኑ ታውቋል፡፡
3. በፌዴራል መንግሥት የገንዘብ ክፍያ መመሪያ ቁጥር 4/2003 ለወጪ ሂሳቦች የተሟላ ማስረጃ መቅረቡን፤ ሥልጣን ባለው አካል መፈቀዱን ለማረጋገጥ እና በሂሳብ እንቅስቃሴ መዝገብ የተመዘገቡትን የወጪ ሂሳቦች ትክለኛነትና አግባብነት ለማረጋገጥ እንዲቻል በድምሩ ብር 8,794,834.49 ወጪ የተደረገባቸው የወጪ ሂሳብ ሰነዶች ለአዲቱ እንዲቀርቡ ተጠይቆ ባለመቅረባቸው የክፍያውን ትክክለኛነት ለማረጋገጥ አልተቻለም፡፡

ከላይ ከተራ ቁጥር 1 እስከ 3 በተገለጹት ምክንያቶች በእኛ አስተያየት የሲቪል ማኅበረሰብ ድርጅቶች ባለስልጣን ከሐምሌ 1 ቀን 2014 ዓ.ም እስከ ሰኔ 30 ቀን 2015 ዓ.ም ድረስ የተዘጋጁት የሂሳብ ሪፖርቶች የተሰበሰበውን ገቢ የተፈጸመውን ወጪና የበጀት አጠቃቀሙን በአጥጋቢ ሁኔታ አያሳዩም፡፡

ምንም እንኳ ከላይ የተሰጠውን የኦዲት አስተያየት የማይቀይረው ቢሆንም፤ ቀጥሎ የተመለከቱት ጉዳዮች ትኩረት ሊሰጣቸው፤ እርምጃ ሊወሰድባቸው እና ለወደፊቱም ጥንቃቄ ሊደረግባቸው ይገባል፡፡

I. ትኩረት ሊሰጣቸው የሚገባቸው ጉዳዮች (Emphasis of Matters)

በጀት

1. በፌዴራል መንግሥት የበጀት አስተዳደር መመሪያ ቁጥር 2/2003 እና በፋይናንስ አስተዳደር ደንብ ቁጥር 190/2002 ክፍል 3 አንቀጽ 12 መሠረት መ/ቤቶች የተመደበላቸውን በጀት በአግባቡ በሥራ ላይ ሊያውሉ እንደሚገባቸው ያመለክታል፡፡ ይሁን እንጂ በ2015 በጀት ዓመት ለባለስልጣኑ የተፈቀደው የወጪ በጀት አጠቃቀም ሥራ ላይ ከዋለው ጋር ሲነጻጸር ከ10 በ መቶ በላይ ብር 17,492,810.24 ሥራ ላይ ያልዋለ መሆኑ፤

II. ህጋዊነትን ያልተከተሉ ጉዳዮች (Compliance Matters)፤

የወጪ ሂሳብ፤

1. የኢትዮጵያ ፌዴራል መንግስት የግዥና ንብረት አስተዳደር አዋጅ 649/2001 በአንቀጽ 33 በንዑስ አንቀጽ (4) በዚህ አዋጅ የግዥ በመመሪያው የተዘረጉ የግዥ ስርዓቶችን ለመሸሽ የመንግስት መስሪያ ቤቶች በአንድነት ሊፈጸሙ ሚገባቸውን እቃ፤ ግንባታ ወይም የአገልግሎት ግዥዎች መከፋፈል እንደሌለባቸው እንዲሁም ከተፈቀደው ሁኔታ ካልሆነ በስተቀር የመንግስት መስሪያ ቤቶች ማናቸውንም ግዥ ሲፈጽሙ በግልጽ የጨረታ ዘዴ መፈጸም አለባቸው ይላል በተጨማሪም ንዑስ አንቀጽ(3) የመንግስት መስሪያ ቤቶች ከግልጽ ጨረታ ውጪ በሌሎች የግዥ ዘዴዎች ግዥ መፈጸም የሚችሉት በግልጽ ጨረታ ዘዴ መግዛት የሚያስችሉ ሁኔታዎች ካልተሟሉ ብቻ መሆኑን ያመለክታል፡፡ ይሁን እንጂ በባለስልጣኑ በግልጽ ጨረታ መግዛት ሲገባ በመከፋፈል በዋጋ ማቅረቢያ በድምሩ በብር 7,351,967.52 ግዥ ተፈጽሞ መገኘቱ፤

ተሰብሳቢ ሂሳብ

2. በፌዴራል መንግሥት መመሪያ ቤቶች የሂሳብ አያያዝ መመሪያ ቁጥር 5/2003 መሰረት ለግዥ የተሰጠ ቅድሚያ ክፍያ በሰባት ቀናት ውስጥ፤ በመመሪያ ቁጥር 4/2003 መሰረት ደግሞ ለውሎ አበልና ለመጓጓዣ የተሰጠ ቅድሚያ ክፍያ ሠራተኛው ሥራውን አጠናቆ

ከተመለሰ በኋላ በሰባት ቀናት ውስጥ መወራረድ እንዳለበት ያሳል። ይሁን እንጂ በድምሩ ብር 14,943,291.94 በደንቡና በመመሪያው መሰረት ሳይወራረድ በበጀት ዓመቱ የሂሳብ ሪፖርት በተሰብሳቢ ተይዞ መገኘቱ ታውቋል።

ተከፋይ ሂሳብ፤

3. በመሥሪያ ቤቱ የሚገኙት ተከፋይ ሂሳቦች በተጨማሪ ዕሴት ታክስ እንዲሁም በቅድሚያ ግብር አዋጅ ደንብና መመሪያ መሰረት እንዲሁም ከመሥሪያ ቤቱ ጋር በተገባው ውል መሰረት በወቅቱ የሚከፈሉ መሆኑን ለማረጋገጥ አዲት ሲደረግ በሂሳብ መደብ 6172202 በተከፋይ የተያዘ ብር 7,580,652.98 ለሚመለከተው አካል ሳይከፈል በበጀት ዓመቱ የሂሳብ ሪፖርት በተከፋይ ተይዞ ተገኝቷል።

በጀት፤

4. በፌዴራል መንግሥት የበጀት አስተዳደር መመሪያ ቁጥር 2/2003 ክፍል ሶስት አንቀጽ 12(1) ማንኛውም የመንግሥት መሥሪያ ቤት ለበጀት አመቱ የተፈቀደለትን የመደበኛም ሆነ የካፒታል በጀት አጠቃቀም በሚገባ መቆጣጠር እንዳለበት ይገልጻል። ይሁን እንጂ በበጀት ዓመቱ ብር 302,730.30 በየሂሳብ መደቦቹ ከተደለደለው ከ10 በመቶ በላይ ከበጀት በላይ ወጪ መደረጉ ታውቋል።

III. ሌሎች ጉዳዮች (Other Matters)

ንብረት

1. የመ/ቤቱን የንብረት አያያዝና አስተዳደር በፌዴራል መንግስት የንብረት አስተዳደር መመሪያ ቁጥር 9/2003 መሰረት መሆኑን ለማረጋገጥ አዲት ሲደረግ፡-

➤ በንብረት ክፍል የተገኙ የተለያዩ መጠን ያላቸው አልባሳት እና ጫማዎች፤ የፕሪንት ቀለም እንዲሁም፤ 1 እስካነር ያለአገልግሎት ተቀመጠው የሚገኙ መሆኑ፤

ክትትል አዲት፤

የ2014 በጀት ዓመት አዲት ግኝቶች፤

➤ ባለስልጣን መ/ቤቱ ተከታታይነት ባለው እና ለቁጥጥር አመቺ በሆነ የገቢ መሰብሰቢያ ደረሰኝ ገቢው እንዲሰበሰብ ማድረግ ሲገባው በአንድ አይነት የገቢ ደረሰኝ ከልዩ ልዩ የእርዳታ ድርጅቶች በድምሩ ብር 59,815.84 ገቢ መሰብሰቡን፤

➤ በብልጫ የተከፈለ ውሎ አበል ብር 27,540.00 ተመላሽ አለመደረጉን ፤

- በ2013 በጀት አመት ለኦዲት ያልቀረቡና በ2014 በጀት ዓመት ቀርበው ኦዲት ከተደረጉ ሰነዶች ውስጥ ብር 227,999.05 የሰዓት መቆጣጠሪያ አቴንዳንስ ለኦዲቱ እንዲቀርብ አስተያየት ቢሰጥም ማስረጃው እንዲቀርብ አልመደረጉ፤
- የመንግሥት ንብረት አስተዳደር መመሪያ ቁጥር 9/2003 መሰረት የሚፈጸም መሆኑን ለማረጋገጥ ኦዲት ሲደረግ 662 የሚሆኑ የኤሌክትሮኒክስ አቃዎች፣ ጎማዎች፣ የመኪና ባትሪዎች ወዘተ በእስቶር ተከማችተው የተቀመጡ መሆናቸው፤

የ2013 በጀት ዓመት ኦዲት ግኝቶች፤

- ብር 10,824,783.36 የገቢ ሂሳብ ማስረጃው እንዲቀርብ የኦዲት አስተያየት ቢሰጥም ባለመቅረቡ የሂሳቡን ትክክለኛነት ለማረጋገጥ አልመቻለን ፤
- በበጀት ዓመቱ በወጪ ለተመዘገበው ብር 19,651,132.67 በ2013 በጀት ዓመት ኦዲት ማስረጃው ለኦዲት ባለመቅረቡ የወጪውን ትክክለኛነት ለማረጋገጥ አልተቻለም በሚል የኦዲት አስተያየት የተሰጠ ቢሆንም በ2014 በጀት ዓመት ሂሳብ ኦዲት ወቅት ለብር 5,210,488.05 የወጪ ሰነዶች የቀረቡ ቢሆንም ከዚህ ውስጥ ለተለያዩ ዕቃዎች እና አገልግሎቶች መግዣ ወጪ ለሆነው ብር 117,465.90 የክፍያ ማስረጃ ያልቀረበለት መሆኑ፤
- የተለያዩ ዕቃዎች ለተገዙበት በድምሩ ብር 497,719.96 ወጪ የተደረገ ሲሆን ንብረቶቹ ገቢ ለመደረጋቸው የንብረት ገቢ ደረሰኝ (ሞ/19) ሳይቀርብ ሂሳቡ በወጪ ተይዞ መገኘቱ፤
- በሚመለከተው አካል ሳይፈቀድ የተከፈለ የትራንስፖርት አበል ብር 153,141.66 ተመላሽ አልመደጉ፤

ተገልጾ አስፈላጊው የማስተካከያ እርምጃ እንዲወሰድ በተደጋጋሚ የኦዲት አስተያየት የተሰጠ ቢሆንም ተገቢው የማስተካከያ እርምጃ ያልተወሰደ መሆኑ ታውቋል፡፡

የፌዴራል ዋናው ኦዲተር መሥሪያ ቤት
ግንቦት 2016 ዓ.ም